

Birinci Esas'ta “o han gibi bu dünya dahi kendi için değil...” denilip üç nokta konulmasından anlaşılıyor ki, bu cümlelerin tefekkür edilmesi isteniyor. Bu hususta fikrinizi öğrenebilir miyiz?

Her şeyin bir yapılış maksadı olduğu gibi, her mahlûkun da bir yaratılış gayesi vardır. Buna “**ille-i gaiyye**” deniliyor.

“**Kendi için değil.**” ifadesi, umumî bir kaidedir. Hiçbir şey kendi için yani sadece var olmak için değil, bir maksat içindir. Kalem yazmak içindir. Kalem yapıldı mı artık maksat gerçekleşti denilmez. **Kalem sadece kalem olmak için değil, yazıda kullanılmak içindir.**

Sual cümlesinde geçen han da buna misal olur. Han yapıldı mı iş bitmiş değildir, hana yolcular konup göçeceklerdir ki, hanın yapılmasının bir manası olsun. Yoksa han sadece bir bina olarak yapılip kendi haline terk edilmek için inşa edilmez.

Bu dünya da bütün canlıların, bilhassa insanların konup göçtükleri muhteşem bir handır. Lambası Güneş, kandili Kamer, tavanı semâ, halısı zemin olan hârika bir misafirhane. Bu misafirhane kendi için olmadığı gibi, ona gelip giden misafirler de kendileri için değildir. Yani, her canlının yaratılışında birçok hikmetler, ilâhî gayeler vardır. Onun bu dünyada hayatını sürdürmesi, yiyip içmesi ve hayattan lezzet alması, yaptığı bu hizmetler için verilmiş peşin bir ücrettir. Âhirette, yaptığı bu vazifelerin ve ettiği tesbihlerin karşılığını ayrıca görecektir.

İnsan da bu kaideden hariç olamaz. Onun yaratılışı da kendi için değildir. Kur'an-ı Kerim'de “**ahsen-i takvim**” şeklinde ifade edilen onun o yüksek istidadı, mükemmel yaratılışı ve hârika kabiliyeti sadece bu dünyada yaşaması için olamaz. Yani, hayatın gayesi “**hayat sürmek**” değildir.

İnsan ebedî âlemler için yaratılmıştır, iman ve marifet için yaratılmıştır, bu kâinat kitabını mütalâa için yaratılmıştır. İnsanın bu hârika yaratılışı “**ibadet içindir, tefekkür içindir, ubudiyet içindir ve bâki âleme bir çekirdek, bir tarla olması**” içindir.

“Şu kâinata dikkat edilse görünüyor ki, ... Başka bir âlemin mahsulâtının tezgâhı hükmünde çarkları dönüyor.”(1)

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz, İkinci Maksat.](#)